

wum i w...
oraz Wojskowej Służby Floty
0 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 100
e-mail: fapak@wp.pl, www.zawacka.pl
NIP 956 16 2 127; REGON 270502736
KRS 00000 1750
Nr i-K...

A. Sochman

K. Obsz. Zolch.
AK

Czajkowski v. Czajkowski
Andrzej Rudolf
ps. "Garda"
przybr. naz. Andrzej Wasilewski
Tomasz Sulikowski

M-1463/2352 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — Czajkowski v. Czajkowskii
Andrzej Rudolf
T.M.: 1463/2352 Sam. Obsz.
Zach. AK

I/1. Relacja —

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 5 s. 1-3

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 7

VI. Fotografie *lista ikonografii*

II. Materiały uzupełniające relacje:
Czaykowski Andrzej

1. Biogram Czaykowskiego Andrzeja
Andoifa, [w:] Krzysztof A. Tochman,
Stow. biograficzny Cichociemnych,
Oleśnice 1994, t. 1, s. 52, przekop. k. 3 s. 1-3

III
CZAYKOWSKI ANDRZEJ major
(1912-1953)

Mjr kaw. śl. st. Andrzej Rudolf Czaykowski, ps. „Garda”, vel Wasilewski Aleksander, vel Sulikowski Tomasz, ur. 7 lutego 1912 r. w Urdominie, pow. kalwaryjski na Litwie, syn Witolda, ziemianina, i Haliny z Przegonia-Kryńskiej.

Wiosną 1918 r. powrócił razem z matką z Moskwy i od 1922 r. uczęszczał do Gimnazjum im. Władysława IV, a następnie do Gimnazjum im. J. Lelewela oraz gimnazjum w Kutnie. Tam założył drużynę harcerską. W latach 1929-1932 był w Korpusie Kadetów nr 1 we Lwowie, gdzie uzyskał maturę. Od 14 lipca 1932 do 15 sierpnia 1934 r. uczył się w Szkole Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu i redagował pismo „Tętent”. W tym czasie pisał również wiersze. Awansowany do stopnia podporucznika ze starszeństwem od 15 sierpnia 1934 r. i przydzielony do 1 Pułku Ułanów Krechowieckich im. płk. B. Mościckiego w Augustowie na dowódcę plutonu w 3 szwadronie.

W czasie kampanii 1939 r. był dowódcą plutonu łączności w 1 Pułku Ułanów wchodzącym w skład Suwalskiej Brygady Kawalerii. Podczas przebijania się z okrążenia niemieckiego, 13 września pod Olszewem uniknął rozbicia i z plutonem dotarł do Wołkowyska, gdzie znajdował się ośrodek zapasowy pułku. Wszedł w skład II szwadronu, którym dowodził rotm. W. Chrzęszczewski. Po ataku armii sowieckiej z całym ośrodkiem, walcząc po drodze z oddziałami bolszewickimi, marszem przez Grodno dotarł do granicy litewskiej, którą przekroczył 24 września na północ od Olity. Internowany w Olicie i Rakiszkach. 28 grudnia uciekł z miejsca odosobnienia i przedostał się do Kowna, a później do Wilna. Tam wstąpił do ZWZ. 11 lutego 1940 r. jako łącznik organizacji wyruszył z Wilna do Warszawy i po przekroczeniu granicy litewsko-sowieckiej w okolicach Oszmiany został aresztowany przez Sowieców 13 lutego. Stamtąd został przewieziony do Głębokiego, a po dziewięciu miesiącach otrzymał wyrok 5 lat łag-

Tommaso Krysztof A., Stowit Bibliograficzny sidocemmych,
Olesnice 1984, t. I, s. 32-34

11/2

rów i skierowany do obozów roboczych Kargopol położonych na południe od Archangielska. Na mocy układu Sikorski-Majski uwolniony z łagru 15 października 1941 r., przyjechał do Kirowa i po nawiązaniu kontaktu z polskim oficerem łącznikowym skierowany został do Buzuluku. W połowie listopada przybył do Armii Polskiej i przydzielony na dowódcę plutonu w szwadronie przybocznym Dowódcy Armii. Funkcję tę pełnił do września 1942 r., a następnie ewakuowany do Persji (Pahlevi). W połowie grudnia 1942 r., po wyrażeniu zgody na służbę w kraju, wyjechał do Bagdadu, Damaszku i kolejną do Suez, a później statkiem belgijskim do Durbanu (Afryka Południowa) i przez Rio de Janeiro oraz Nowy Jork do Glasgow, gdzie przybył w maju 1943 r. Przeszkolony na kursach dla cc ze specjalnością w dywersji i odbiorze zrzutów, zaprzysiężony 3 września 1943 r. w Oddziale VI Sztabu Naczelnego Wodza. Później został przeniesiony do Głównej Bazy Przerzutowej we Włoszech (Brindisi). Awansowany na rotmistrza z. dn. 10 października 1943 r.

W nocy z 16/17 kwietnia 1944 r. (operacja lotnicza „Weller 10”, ekipa 44) odbył skok na placówkę zapasową o kryptonimie „Przycisk”, położoną 7 km na południowy wschód od Sochaczewa. Jako Andrzej Sienkiewicz zgłosił się na kwaterę przy ul. Marszałkowskiej 94/6 (Maria Natanson). W maju przydzielony do Oddziału V Sztabu Komendy Głównej AK jako oficer operacyjny Komórki Przerzutów Powietrznych „M II-Grad”, a w lipcu do Oddziału I. W Powstaniu Warszawskim początkowo pełnił funkcję zastępcy dowódcy 2 batalionu w Pułku „Baszta”. W dniach 19-21 sierpnia 1944 r. zorganizował baon „Ryś” (Pułk „Waligóra”), którego został dowódcą. Z jednostką tą brał udział w ciężkich walkach na Mokotowie i Sielcach, gdzie odniósł kontuzję (15 września) i rany. Później był zastępcą dowódcy połączonych baonów „Oaza-Ryś” kpt. „Janusza” (Jacek Wyszogrodzki). 26 września z grupą żołnierzy przeszedł kanałami do Śródmieścia południowego i objął stanowisko dowódcy grupy mokotowskiej, którą dowodził na odcinku taktycznym „Sarna” mjr. cc Narcyza Łopianowskiego. Za niezwykłą dzielność 1 października został odznaczony Vir-

tuti Militari 5 kl. i awansowany na majora.

Po upadku powstania wyszedł z Warszawy 4 października z grupą żołnierzy do Ożarowa, skąd zbiegł i dotarł do Milanówka. Po nawiązaniu kontaktu konspiracyjnego miał objąć szefostwo Oddziału I Obszaru Zachodniego AK, którego kometantem był ppłk „Sławbor” (Jan Szczurek-Cergowski). W grudniu wszedł w skład odtworzonej Komendy Głównej AK i pełnił funkcję w Komórce Przerzutów Powietrznych „Syrena”, a następnie w Oddziale III.

28 grudnia aresztowany w Częstochowie przez gestapo i następnego dnia przewieziony do więzienia w Tomaszowie Mazowieckim i Montelupich w Krakowie. W połowie stycznia 1945 r. ewakuowany do obozu koncentracyjnego w Gross-Rosen, a w lutym do Dory koło Nordhausen. Wyzwolony 11 kwietnia przez wojska amerykańskie, w maju 1945 r. przybył do Londynu, a pod koniec czerwca udał się samolotem do II Korpusu (Neapol). Tam w 12 Pułku Ułanów Podolskich i 3 Dywizji Strzelców Karpackich oraz w 2 Dywizji Pancerniej. Od lutego 1946 r. pełnił funkcję zastępcy dowódcy 12 Pułku Ułanów Podolskich, został drugim zastępcą dowódcy pułku. W kwietniu 1947 r. przybył do Londynu. Zdemobilizowany 25 lipca 1947 r., podjął pracę w Zarządzie Stowarzyszenia Polskich Kombatantów jako jego członek i następnie wiceprezes oddziału na Anglię. Od 1949 r. pracował przy odnawianiu mebli. Jednocześnie prowadził rozmowy z gen. Romanem Odzierzyńskim celem wyjazdu do kraju i pracy na rzecz rządu emigracyjnego w Londynie.

29 lipca 1949 r. przyleciał samolotem do Polski jako Tomasz Sulikowski. Aresztowany w Krakowie 13 sierpnia 1951 r. przy ul. Łobzowskiej 43/11 i przewieziony na Mokotów, gdzie przyjęty 17 sierpnia do więzienia śledczego. W wyniku rozprawy przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Warszawie skazany został na podstawie wyroku z 30 kwietnia 1953 r. na karę śmierci pod fałszywym zarzutem prowadzenia działalności wywiadowczej na rzecz Wielkiej Brytanii (skład sądu: ppłk Mieczysław Widaj - przewodniczący, kpt. Tadeusz Celuch, ppor. Marian Pietrzak, por. Henryk Kopik - protokolant, prokurator - mjr Mieczysław Bogucki). Najwyższy Sąd Wojskowy postano-

II/13

wieniem z 31 sierpnia 1953 r. wyrok zatwierdził (skład sądu: płk Aleksander Tomaszewski - przewodniczący, ppłk Roman Kryże - sędzia, kpt. Antoni Cieślak - sędzia). Zamordowany został w więzieniu mokotowskim 10 października 1953 r. w obecności sierż. Aleksandra Dzeja - dowódcy plutonu egzekucyjnego, sędziego Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie por. Stefana Michnika, naczelnika więzienia mjr. Alojzego Grabickiego, prokuratora por. Czesława Bartłomiejczyka, lekarza ppłk. Maksymiliana Kasztelańskiego (wg protokołu wykonania kary śmierci). Odznaczony *Virtuti Militari* 5 kl.

4.09.1993 r. w Warszawie na placu przy kościele pw. św. Antoniego poświęcono mu tablicę pamiątkową.

Rodziny nie założył.

CAW:teczka osobowa nr 2913; MOD (dok.); Dok., materiały i relacje w posiadaniu Barbary Brzezińskiej; Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie: Sr 261/53; Bartelski, Mokotów; Borkiewicz, Powstanie; Żelaźnicz H., Jeszcze o Cichociemnych J. Tucholskiego, Wrocław 1986 (msps w zb. autora); Drogi cc; Informacje Józefa Romana, ps. „Ziuk” i Leszka Kamińskiego, ps. „Leszek” oraz Janiny Skińskiej, ps. „Janka”; Kubalski T., W szeregach „Baszty”, Warszawa 1969; Leski K., Życie niewłaściwie urozmaicone. Wspomnienia oficera wywiadu i kontrwywiadu AK, Warszawa 1989; Tucholski, Cichociemni (tutaj znieślawiająca, reżimowa wersja skazania, zaniżony stopień wojskowy); Woszczyk A., „Baszta” K-3 walczy. Z działań powstańczych na Mokotowie w 1944 r., Łódź 1973; Tochman, Niepodlegli ciemności; Brzezińska B., Oficerowie WP zamordowani przez stalinizm. Mjr Andrzej Czaykowski (1912-1953), „Polska Zbrojna” nr 192 z 3.10., Warszawa 1991.

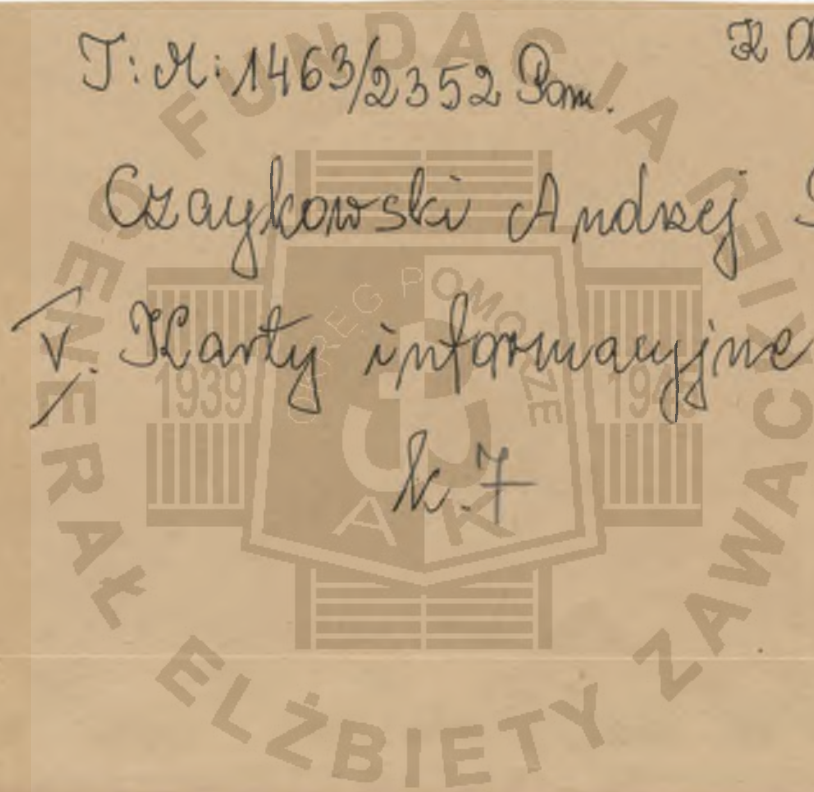
T. M.: 1463/2352 Pom.

Il. Obsz. Lach.

Czaykowski Andrzej R.

V. Party informacyjne

h. 7

Kole Obrazu 1
Zach.

rtm Czajkowski Andrzej ps Gardle
ps w K-dzie Obrazu miżnany

Inf O. I organizacyjny K-dy Obrazu nowo utwo-
nionego w X 44

zwoleńo: list R. Leskiego do Z. 7 IV 80

Kp PKZ 2

Major Czaykowski Andrzej CC „Garda”

wyznaczonej na szefa OI Kedy Oboarn
Zachodu. PK

został się nie objął tej funkcji

W grudniu 1944 r. w składzie Kp PK

w Komendzie Przemysłu Powietrznego „Szyron”

w Częstochowie aresztowany 28 XII 1944 r.
ponur Gestapo

K. F.
rodz. Tachman, str. Baer CC

Obszar 3
Zachodni
AK

Czaykowski Andrzej
ps, "Garda", "Cichociemny"

- w październiku 1944r. szef Oddziału I-go
Został stracony na Mokotowie w 1946r.

Zob. tom 23 - Stutthof, nr.123, K. Leski
K.Woj.

KOZ/ Pomara
KG 17/4

Czaykowski Andrzej

- rtm. "Gerda"

- cichociemny

- mof. Oddziału I Komendy Obrony
(po Powstaniu Warszawskim) Zachodniego

Cichociemny, Slużony 10.10.1952r.

B. Chrzanowski, "Konspiracja ...", str. 73

K.Wojt/VI.94.

a

Obroszc 2044 5
AK

rtm. Krzykowski Andrzej
ps. "Gorda"

Był szefem Oddziału I Organizacyjnego
po powrocie Wermarskim

Zob.: broszura "Komenda obrony Zachód Armii
Krajowej w Bydgoszczy". Teatr preb. "PPP"

Zh. 138 a

adm. Czajkowski Andrzej
ps. "Garda" vel Czajkowski
szef oddziału organizacyjnego

K. Obsz. Zach.
PK 6

sob. J. W. 1137/190930m. Szczyrek - Cergow-
ski J., w. II s. 16, art. 2 dsiejów
Domendy...; SKO

RR. 1109

mtm. Czajkowski Andrzej
ps. "Gardle"

Obsz. Zach
AK 7

Szef Oddz. I Organizacyjny
w X 1944

sob. karty i K. Leski - list do
E. Zawackiej z 7.04.1980 (korkot.
w Obsz)

AK XII'11

Czaykowski Andrzej

